

Mi a közös a Körösvidéki Múzeum és az Eszterházy Kastélyban?

Mindkettő 2020-ban nyitotta meg újra kapuit az érdeklődők számára és valósággal tapintható bennük a történelem. A nyitást megelőző hónapokban a restaurálást végző csapatok emberfeletti teljesítménnyel, lehetetlent nem ismerő, eredményorientált hozzáállással tették lehetővé azt, hogy ezek az épületek ismét egykori pompájukban tündökölhessenek és ne csupán ismeretterjesztő funkciót lássanak el, hanem élménnyel töltsék meg a falakat. Arra kerestük a választ, hogy pontosan milyen munka eredményezheti azt, hogy egy múzeum egyszerre tud korhű és korszerű lenni?

Elsőként Nagyváradra látogattunk, ahol a Garzon Cégcsoport részéről Sallai István, helyszíni-, és Kaposi Gábor magyarországi projektmenedzser avatott be bennünket az idei év egyik legkiemelkedőbb projektjének részleteibe.

Milyen múzeum kapott helyet az épületben?

A múzeum történelmi és természettudományi állandó kiállításoknak ad otthont. Európai kontextusba helyezve azt mutatja be, hogyan alakult a Körösvidéki régió történelme a civilizáció hajnalától kezdve egészen a kora újkorig, beleértve a mindennapi és az ünnepi szokásokat, életmódot, viseletet is. Múzeumtechnikai szempontból egy monumentális alkotás, annál is inkább, mert nem csak város-, vagy régiószinten, hanem országosan is kiemelkedő szerepet tölt majd be a minőségi ismeretterjesztés területén.

Mit ért az alatt, hogy minőségi ismeretterjesztés?

Kétségtelenül az ország egyik legkorszerűbb múzeuma lesz a Körösvidéki, ahol a látogatók a címkék keresgélése helyett az érintőképernyőknél tájékozódhatnak a tárlat anyagáról román, magyar, és angol nyelven.

Ön szerint miben rejlik a siker titka?

Nyugodtan mondhatom, hogy egy nemzeteken átívelő összefogás és összehangolt csapatmunka tette lehetővé a Körösvidéki Múzeum újjászületését. Aurel Chiriac, a múzeum igazgatója román ajkú ember, az MMA Építőművészeti Díjjal kitüntetett Wagner Péter, a belsőépítészeti tervek megálmodója pedig magyar. Az ő baráti kapcsolatuk nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ilyen kivételes eredmény született, hiszen mindvégig a maximális szakmai felkészültséggel, a tökéletességre való törekvéssel és hihetetlen precizitással tettük a dolgunkat. A megnyitás pedig történelmi pillanat volt.

Hogyan kezdődött az együttműködés?

A kezdeti vázlatokhoz képest, melyek 15 évvel ezelőtt születtek, rengeteg víz lefolyt a Körösön, mire megvalósult ez az Uniós támogatást élvező projekt. Bihar megye nyerte el a pályázatot még valamikor 2010-ben. A fővállalkozóval történő egyeztetések már tavaly év elején elkezdődtek, ősszel írtuk alá a szerződést és láttunk neki a gyártmánytervek kialakításának és a hosszas jóváhagyási procedúráknak.

Egyszerű vitrinbeszállítási megbízásnak indult, aztán a munkálatok előrehaladtával az összes terem teljes berendezéséért, sőt egy cseppkőbarlang kialakításért is mi feleltünk. Rengeteg természeti jelenséget, látványrajzokat, történeti dokumentációt tanulmányoztunk, mire elkészültünk.

Mire számíthat, aki ide látogat?

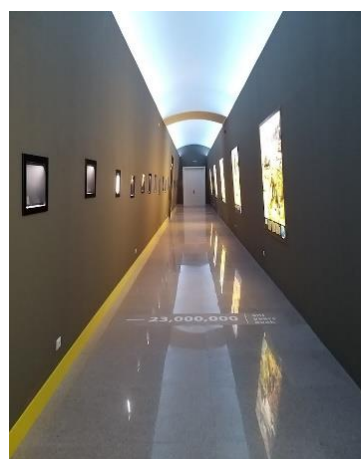
Pazar látványra a több, mint öt méteres bálnától az egykori váradi sörgyár területén feltárt mamutcsontvázon át a valódihoz megszólalásig hasonló, épített cseppkőbarlangig.

De nézzük meg részleteiben is a tárlatot. A kiállítás két részre osztható. Először is az idő alagútjában évtízmilliókon „szágulhatunk” végig. Itt az élet evolúciós fejlődésének lépéseit láthatjuk.

A geológiai korokat részletesen ismertető bemutató tárgyak többnyire a múzeum tulajdonát képezik, ám érkeztek kincsek a világ minden tájáról. Ezekben a termekben a mi feladatunk volt a természetes élőhelyek pontos kialakítása, legyen szó vízi, vagy szárazföldi környezetről, azon belül is külön a síkság, a hegység és a dombvidék jellegzetességeivel.

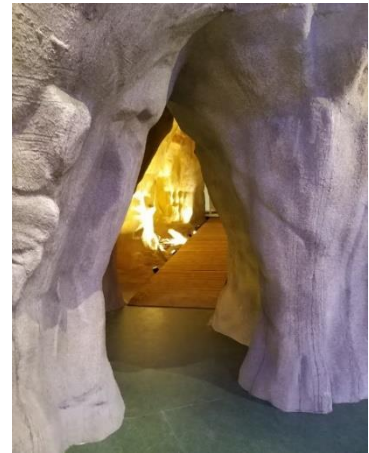
Az őskörnyezeti rekonstrukciók jócskán feladták a leckét, de mi igyekeztünk minden feladatot maradéktalanul megoldani, olyat is, amivel akkor találkoztunk először.

Az elpusztult medve bomlási folyamatainak bemutatása is jókora falat volt a kitömött állat preparálásától a megfelelő élőhelybe ágyazásáig.

A Garzon színeiben ez egy olyan csapat, amelyik képes, és akarja ezeket az új kihívásokat megvalósítani. Hajlandóak vagyunk utánajárni, megkeressük a legmegfelelőbb szakembereket, akik rajtunk keresztül bekapcsolódnak a projektbe.

Így történt, hogy az előbb említett cseppkőbarlang megépítéséhez fém díszletkészítőket kerestünk, végül egy művészembert találtunk, aki megvalósította a csaknem 80 m²-es, bejárható barlangot, falán rajzokkal, közepén híddal, benne sztalaktitok, sztalagmitok, medvecsont, még denevérek is.

Ha ide megérkezünk, ez azt jelenti, hogy bejártuk az egész természettudományi részt, melyet a történelmi kiállítás követ. Ez utóbbi szintén időrendben mutatja be a különböző korok rekonstrukcióit és életképeit.

Mi volt itt a kedvence?

A Szalacson feltárt Megaron templom rekonstrukciója. Tapasztott fallal, nádtetővel. Nagyon jól sikerült! De nem ez az egyetlen, van még egy fésűműhely, ahol a mester és tanítványa található munka közben korabeli eszközökkel, csontból készült fésűkkel. Ennek a résznek a sajátossága, hogy nem csak üveglap mögött tekinthetők meg a kiállított tárgyak, hanem be lehet menni testközelből lehet nézni az ásatásokon feltárt darabokat. Amit nem életnagyságban mutat be a múzeum, azt makettben építettük meg. Ilyen például a nagyváradi várban lévő gótikus templom a kolostor makettje, valamint a sánccal és védőfallal körülvett Ottomány települése.

Visszagondolva, mi volt a legnehezebb?

A diorámáktól tartottunk leginkább, hiszen a tenderfüzetből egyáltalán nem derült ki, hogy mi az elvárás? Ahhoz, hogy a korhűségnek eleget tegyünk, rengeteget egyeztetünk a különböző termék felelőseivel, muzeológusokkal, régészekkel és történészekkel. Izgalmas küldetés volt a megvalósíthatóság nyelvére fordítani az elméleti elképzeléseket.

Ám idő közben kiderült, hogy a pandémiás időszak okozta kihívások mellett az installációk felépítésének összetettsége eltörpül. Tekintet nélkül a folyamatos lezárásokra és szigorításokra bennünket nyomtak a határidők. Itt nem kevés kreativitással, irdatlan mennyiségű hivatalos papír gyártásával és az emberi erőforrásaink átcsoportosításával zsonglőrködtünk. Amikor csak a szállítás volt megengedett, akkor a szerelőink naponta egy-egy tétellel keltek át a határon, hogy haladhassanak a munkájukkal.

Mire büszkék igazán?

A rugalmasságunkra és a találékonyságunkra. Arra, hogy mindenki maximálisan hozzáette a saját részét a projekthez. A világszerte kialakult rendkívüli helyzet dacára is teljes elkötelezettséggel és elszántsággal végeztük a vállalt feladatainkat. Csak ismételni tudom magam, amikor azt mondom, hogy az első hallásra lehetetlennek tűnő problémákat, megfelelő hozzáállással, fantáziával, és elszántsággal megvalósíthatóvá tudjuk szelídíteni!

Melyik pillanatra emlékszik legszívesebben?

Arra, amikor nyáron megkaptuk a hírt, hogy átvették a komplett munkát. Kritikus időszakban zajlott az egész folyamat, ráadásul akkor már egy másik nagy véghajránál, a tatai Eszterházy Kastély közeli átadásánál tartottunk.

A Nemzeti Kastély- és Várprogram keretein belül zajló nagyszabású projektről Nagy Attila projektmenedzsert kérdeztük.

Mi a legfontosabb célkitűzése ennek a programnak?

Az, hogy ne csupán egy hagyományos múzeumról beszélhessünk, hanem egy valóságos élménytérrel is. Amely az ide látogatók és a jövő nemzedéke számára egy új, interaktív elemekkel ellátott kiállításon keresztül mutatja be az Esterházy család szerteágazó diplomáciai kapcsolatrendszerét, a házasságok fontosságát, a főúri életformát, mindezt korhű berendezésekkel.

Mire szerződött a Garzon Cégcsoport?

Enteriőr kialakításra: bútorok, berendezések építésére, rögzítésére, műtárgyakat védő vitrinek elhelyezésére. Ezzel párhuzamosan az IT eszközök – érintőképernyős eszközök, kivetítők – felszerelésére. Ez utóbbi felkérésben két partner céggel működtünk együtt.

Mi jelentette a legnagyobb kihívást a kastély épületek felújítása és átalakítása során?

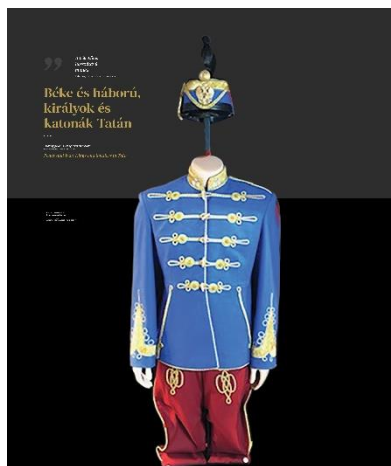
Hogy az egész kivitelezési folyamatban biztosítani tudjuk a speciális szaktudású, és gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakembereket. Olyanokat, akik kellő felkészültséggel, ugyanakkor alázattal láttak az egyedi megoldásokat igénylő feladatokhoz. Megtiszteltetésnek éreztem, és őszinte büszkeség tölt el, hogy én feleltem azért, hogy a műemlék épületben a kényelmi funkciók kialakítása „láthatatlanul” valósuljon meg. Hagyománytisztelő ember lévén abszolút testhezállónak éreztem a megbízást, hogy ez az ódon, történelmi jelentőségű épület visszanyerje valamikori nagyszerűségét és tudjon érdekes lenni egy olyan generáció számára is, amelynek az ingerküszöbe magasabban van annál, mintsem megcsodál egy selyemtapétát. Ebben a légkörben mi is a történelem részesei lehetünk. Éppen ezért óvatosan és átlagnál nagyobb felelősségérzettel közelítettük a megvalósítás egyes részeit. A Nemzeti Örökségvédelem képviselőivel folytatott párbeszédeinket proaktivitás jellemezte, ami a legtöbb munkaszituációban is kapóra jött.

Voltak-e szakmai nézeteltérések a különböző szereplők között?

Minden szakma más szemüvegen keresztül szemléli az eseményeket és ez így is van rendjén. Tisztában voltunk a projekt összetettségével, mégis nem kis fejtörést okozott, hogy a hadtörténész, a muzeológus, vagy éppen az építészettörténeti szakember szempontjait tartjuk leginkább szem előtt a megvalósítások során? Rengetegszer merült fel a kérdés, hogy hogyan alkalmazzuk korunk technikai innovációit úgy, hogy legkevésbé törjük meg a grófi család mindennapjait bemutató miliót?

Ön szerint melyek a kastély legbecsesebb ékővei?

Két lenyűgöző korabeli ruha, példát mutató megjelenéssel, kitüntetésekkel. Az egyik Eszterházy Miklós, Pétervári követé,

a másik pedig I. Ferenc a Hetedik Huszárezred ezredesének egyenruhája. Szinte megérinti az embert a belőlük áradó hősiesség és dicsőség. Nekem a hazájukért meghalni kész, magasztos célokért áldozatot hozni tudó katonákról mesélnek, akiket Európa-szerte elismerés övezett tetteikért.

Mi dobogtatja meg még most is a szívét?

Pompeo Batoni hatalmas festménye, ami egy ifjú testvérpárt, II. József császárt és testvérét, Lipótot ábrázolja Rómával a háttérben. Úgy kell elképzelni, mint egy korabeli „szelfit” egy korántsem ennyire instant világból, mint amiben most élünk.

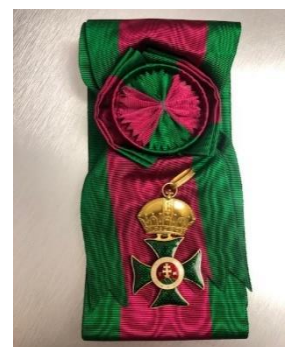

Milyen erősségüknek vették leginkább hasznát?

A türelmünknek és annak, hogy megoldásorientáltak vagyunk. Ez nem csupán a projekt vezetőire értendő, hanem a benne résztvevő összes kollégára. Sokszor volt olyan, hogy egyik nap kettőt léptünk előre, majd hármat hátra. Belekezdünk valamibe, aztán a tárgyi akadályok, vagy jóváhagyásra várás miatt kénytelenek voltunk másik helyszínen folytatni. Hálás vagyok érte, hogy olyan csapat jött itt össze, akik remekül tudtunk együttműködni!

Munkánk során sok értékes kapcsolatot építettünk ki olyan specialistákkal, mint műtárgy restaurátor, díszszalag másoló, érme- és oklevél másoló, ezzel is tovább színesítve cégünk termékpalettáját.

Minden nap úgy fogtunk neki a játéknak, hogy másnap ne akarják nélkülünk elkezdni! Megrendelői visszajelzések alapján bízunk benne, hogy a most elkészült főépület után a program folytatásában is szerepet vállalhatunk.

Köszönöm a válaszokat a Sallai Istvánnak, aki a helyszíni-, és Kaposi Gábor, aki a magyarországi projektvezetők voltak a Nagykőrösi Múzeum munkálatai során, illetve a tatai Eszterházy Kastély projekt vezetőjének, Nagy Attilának.

Monostori Dóra írása

